

АНОТАЦІЯ

Войталюк С. В. Формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів у процесі фахової підготовки. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки». – Хмельницький національний університет, Хмельницький, 2026.

У дисертації здійснено теоретичне узагальнення та вирішено наукове завдання щодо підготовки майбутніх філологів-полоністів у процесі фахової підготовки до формування іншомовної компетентності.

У першому розділі – «Теоретичні засади формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів у процесі фахової підготовки» – досліджено та узагальнено наукові підходи, що склалися в українській і зарубіжній педагогічній, лінгводидактичній та методичній думці щодо проблеми формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів у процесі фахової підготовки. Здійснено всебічний теоретичний аналіз стану розробленості означеної проблеми в контексті сучасних євроінтеграційних процесів, розвитку українсько-польської освітньої співпраці та зростання вимог до професійної підготовки фахівців-філологів.

З'ясовано теоретико-методологічні засади формування іншомовної компетентності як складного інтегративного утворення, що поєднує мовні знання, мовленнєві вміння, соціокультурну обізнаність, стратегічні та рефлексивні здатності особистості. На основі аналізу наукових джерел уточнено співвідношення понять «компетентність», «іншомовна комунікативна компетентність», «іншомовна професійна компетентність», «іншомовна компетентність філолога», що дало змогу концептуалізувати авторське розуміння іншомовної компетентності майбутнього філолога-полоніста як базового складника його професійної підготовки.

Обґрунтовано, що іншомовна компетентність майбутніх філологів-полоністів формується в умовах специфічного лінгвістичного середовища,

зумовленого близькоспорідненістю української та польської мов, що водночас виступає чинником як позитивного трансферу, так і стійкої міжмовної інтерференції. У цьому контексті доведено необхідність цілеспрямованого розвитку мовної рефлексії, стратегічної компетентності та здатності до свідомого мовного самоконтролю в процесі фахової підготовки студентів-полоністів.

У цьому розділі окреслено особливості іншомовної фахової підготовки майбутніх філологів-полоністів у закладах вищої освіти України та Республіки Польщі. На основі компаративного аналізу освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів-філологів встановлено спільні та відмінні підходи до формування іншомовної компетентності, визначено їхні переваги та обмеження з огляду на лінгводидактичний статус польської мови як іноземної в українському освітньому просторі.

Теоретичні узагальнення стали концептуальним підґрунтям для подальшого визначення структурних компонентів іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів, для обґрунтування педагогічних умов її формування та розроблення організаційно-методичного забезпечення цього процесу, що стало предметом аналізу в наступних розділах дисертаційного дослідження.

У другому розділі – «Організаційно-методичні основи формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів у процесі фахової підготовки» – розроблено та науково обґрунтовано організаційно-методичні засади формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів у процесі фахової підготовки. На основі узагальнення теоретичних положень і результатів аналізу наукових підходів до структурування іншомовної компетентності визначено її авторську структурно-функціональну модель, що відображає цілісний характер досліджуваного явища та враховує специфіку професійної підготовки фахівців із польської філології.

У розділі здійснено обґрунтування компонентного складу іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів, до якого віднесено

мотиваційно-ціннісний, когнітивно-лінгвістичний, комунікативно-діяльнісний та рефлексивно-регулятивний компоненти. Доведено, що їх взаємозв'язок і взаємозумовленість забезпечують поетапне та системне формування здатності студентів до ефективного використання польської мови в навчальній, науковій і професійній діяльності. Запропонована структурно-компонентна модель слугує методологічним підґрунтям для визначення критеріїв і рівнів сформованості іншомовної компетентності.

На основі аналізу наукових джерел та з урахуванням специфіки фахової підготовки майбутніх філологів-полоністів визначено систему критеріїв сформованості іншомовної компетентності (мотиваційного, когнітивного, комунікативного і рефлексивного), які конкретизовано через відповідні показники. Виокремлено рівні сформованості іншомовної компетентності (елементарний, середній, достатній, високий), що відображають ступінь інтеграції мотиваційних, знаннєвих, мовленнєвих і рефлексивно-регулятивних складників та корелюють із загальноєвропейськими підходами до оцінювання мовної підготовки.

У розділі також обґрунтовано педагогічні умови формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів у процесі фахової підготовки, спрямовані на підвищення мотивації до оволодіння польською мовою, систематизацію лінгвістичних і фахово орієнтованих знань, розвиток комунікативно-мовленнєвих умінь та формування здатності до рефлексивного самоконтролю іншомовної діяльності. Встановлено, що реалізація сукупності визначених педагогічних умов у межах запропонованої моделі забезпечує цілісність і результативність процесу формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів.

Узагальнення результатів другого розділу стало методичним підґрунтям для організації педагогічного експерименту, визначення діагностичного інструментарію та для подальшої експериментальної перевірки ефективності розробленої моделі формування іншомовної компетентності, що представлено в наступному розділі дисертаційного дослідження.

У третьому розділі дисертації – «Дослідницько-експериментальна робота щодо формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів у процесі фахової підготовки» – представлено організацію, перебіг і результати педагогічного експерименту, спрямованого на перевірку ефективності розробленої структурно-функціональної моделі та визначених педагогічних умов.

Дослідницька робота здійснювалася у такі три етапи: констатувальний, формувальний і підсумковий. Визначено критерії, показники та рівні сформованості іншомовної компетентності, сформовано контрольну та експериментальну групи, обґрунтовано діагностичний інструментарій і методи статистичної перевірки результатів.

На констатувальному етапі встановлено, що в контрольній та в експериментальній групах переважали середній і елементарний рівні сформованості іншомовної компетентності. Зокрема, в експериментальній групі високий рівень становив 9,28 %, достатній – 18,56 %, середній – 25,77 %, елементарний – 46,39 %. У контрольній групі відповідні показники становили: 8,33 %, 19,79 %, 23,96 % та 47,92 %. Отримані дані підтвердили однорідність вибірки, що було додатково перевірено за допомогою критерію χ^2 Пірсона.

Формувальний етап передбачав системну реалізацію визначених педагогічних умов: формування позитивної мотивації до вивчення польської мови шляхом занурення студентів у професійно орієнтоване та міжкультурне середовище; оновлення та вдосконалення змісту робочих програм на засадах практико-орієнтованого підходу з урахуванням специфіки близькоспорідненого білінгвізму й подолання міжмовної інтерференції; використання інноваційних форм, методів, прийомів і засобів навчання польської мови для активізації лінгвістичної рефлексії, розвитку мовленнєвого самоконтролю та нейтралізації негативного впливу міжмовної (у т.ч. цифрової) інтерференції. У межах цього етапу було інтегровано авторський комплекс вправ, запроваджено вибіркові навчальні дисципліни, використано контрастивний та корекційний підходи, а також цифрові освітні ресурси.

Підсумковий зріз засвідчив виразну позитивну динаміку в експериментальній групі. Частка студентів із високим рівнем зростає до 29,90%, із достатнім – до 32,99 %, тоді як елементарний рівень зменшився до 13,40 %. У контрольній групі зміни були незначними: високий рівень зріс до 10,42 %, а елементарний залишився на рівні 44,79 %. Отримані результати підтверджено методами математичної статистики, що засвідчило достовірність зафіксованих змін.

Таким чином, експериментальна перевірка довела ефективність реалізації розробленої моделі та педагогічних умов формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в тому, що: *вперше* виокремлено й науково обґрунтовано педагогічні умови формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів у процесі фахової підготовки (формування позитивної мотивації до вивчення польської мови шляхом занурення студентів у професійно орієнтоване та міжкультурне середовище; оновлення та вдосконалення змісту робочих програм на засадах практико-орієнтованого підходу з урахуванням специфіки близькоспорідненого білінгвізму й подолання міжмовної інтерференції; використання інноваційних форм, методів, прийомів і засобів навчання польської мови для активізації лінгвістичної рефлексії, розвитку мовленнєвого самоконтролю та нейтралізації негативного впливу міжмовної (у т.ч. цифрової) інтерференції); *розроблено* модель формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів, що інтегрує цільовий, методологічний, змістово-організаційний і результативно-діагностичний блоки; *конкретизовано* компонентний склад іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів (мотиваційно-ціннісний, когнітивно-лінгвістичний, комунікативно-діяльнісний, рефлексивно-регулятивний), критерії її сформованості (мотиваційний, когнітивний, комунікативний, рефлексивний), відповідні показники та рівні сформованості (елементарний, середній, достатній, високий); *уточнено* сутність поняття «іншомовна

компетентність філолога-полоніста»; *удосконалено* змістове наповнення фахової підготовки майбутніх філологів-полоністів шляхом упровадження оновлених модулів фахових дисциплін і авторських вибіркового дисциплін («Орфографічний практикум з польської мови», «Практикум з корекції лексико-семантичної інтерференції»), а також інтеграції авторського комплексу корекційних вправ у структуру практичних курсів; *подальшого розвитку* набули теоретико-методичні й технологічні аспекти викладання польської мови як іноземної в українському освітньому просторі, зокрема в частині застосування цифрових платформ, автентичних медіаматеріалів, навчальних проєктів і моделювання професійно орієнтованих комунікативних ситуацій у процесі підготовки майбутніх філологів-полоністів.

Практичне значення результатів дослідження аргументоване розробленням, апробацією та впровадженням навчально-методичного забезпечення формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів у процесі фахової підготовки. Зокрема, оновлено зміст обов'язкових дисциплін «Сучасна польська мова», «Практичний курс польської мови», «Теорія і практика перекладу», «Розмовний практикум з польської мови» шляхом інтеграції контрастивного аналізу мовних явищ, автентичних текстів і медіаматеріалів, а також авторського комплексу корекційних вправ, спрямованих на подолання міжмовної інтерференції. Розроблено та впроваджено авторські вибірково дисципліни «Практикум з корекції лексико-семантичної інтерференції» (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; модульне середовище Хмельницького національного університету: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=10267>) та «Орфографічний практикум з польської мови» (для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти; модульне середовище Хмельницького національного університету: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=8972>), зміст яких орієнтований на системне формування мовленнєвої нормативності, розвиток рефлексивного аналізу мовлення та нейтралізацію міжмовного трансферу.

Матеріали дослідження можуть бути використані у процесі оновлення освітньо-професійних програм підготовки філологів-полоністів, розроблення робочих програм навчальних дисциплін, електронних курсів та навчально-методичного забезпечення з польської мови як іноземної.

Ключові слова: іншомовна компетентність; майбутні філологи-полоністи; фахова підготовка; польська мова як іноземна; міжмовна інтерференція; лінгвістична рефлексія; професійно орієнтоване навчання.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Войталюк, С. В., & Ранюк, О. П. (2021а). Формування фонетичної компетентності на заняттях з дисципліни «Сучасна польська мова». *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія: Педагогіка*, (1), 116–122 <https://doi.org/10.25128/2415-3605.21.1.14>

2. Горячок, І. В., & Войталюк, С. В. (2022а). Використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі викладання філологічних дисциплін для студентів-полоністів. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка*, 205, 84–90 <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2022-1-205-84-90>

3. Войталюк, С. В. (2023а). Рівень правописної компетентності у студентів-полоністів після вивчення дисципліни «Практичний курс польської мови». *Наука і техніка сьогодні. Серія «Педагогіка», 14 (28)*, Київ, 357–368 [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-14\(28\)-357-367](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-14(28)-357-367)

4. Войталюк, С. В. (2024а). Педагогічні умови формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка*, 216, 134–141 <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-216-134-141>

5. Подлевська, Н. В., & Войталюк, С. В. (2025a) Взаємозв'язок іншомовної компетентності та міжкультурної комунікації у підготовці майбутнього філолога-полоніста. *Acta Paedagogica Volynienses*, 3, 115–123 <https://doi.org/10.32782/apv/2025.3.17>

6. Войталюк, С.В. (2025b). Формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів як педагогічна проблема. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 84, 283–289 <https://doi.org/10.24919/2308-4863/84-1-40>

7. Войталюк, С.В. (2026a). Система вправ та завдань для формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів у процесі фахової підготовки. *Вісник науки та освіти*, 1 (43), 1679–1691 [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1\(43\)-1679-1691](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-1679-1691)

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

8. Войталюк, С. В. (2021c). Формування граматичних навичок на заняттях із дисципліни «Практичний курс польської мови». *Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика*, 10, Хмельницький, 36–39.

9. Войталюк, С. В. (2021d). Використання новітніх технологій для покращення аудиторної діяльності на заняттях з вивчення дисципліни «Практичний курс польської мови». *Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика*, 9, Хмельницький, 50–54.

10. Войталюк, С. В. (2021b). Проблема міжмовних омонімів у процесі викладання польської мови як іноземної україномовним студентам. *The 8th International scientific and practical conference “World science: problems, prospects and innovations”* (April 21–23, 2021). Toronto: Perfect Publishing, 323–328.

11. Войталюк, С. В. (2022b). Dziedzictwo Potockich w Stanisławowie. *Полоністика на Поділлі: альманах кафедри слов'янської філології* (електронне видання), Хмельницький, 12–18.

12. Войталюк, С. В., Ранюк, О. П. (2022d). Робота з текстом на заняттях з дисципліни «Сучасна польська мова». *Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика, 11*, Хмельницький, 188–194.

13. Войталюк, С. В. (2022c). Основні принципи навчання орфографії польської мови в закладах освіти. *The 8th International scientific and practical conference “Modern science: innovations and prospects”* (May 1–3, 2022). Stockholm: SSPG Publish, 244–248.

14. Войталюк, С. В. (2023d). Організація самостійної роботи студентів з дисципліни «Орфографічний практикум польської мови». *The 4th International scientific and practical conference “Topical aspects of modern scientific research”* (December 21–23, 2023). Tokyo: CPN Publishing Group, 402–404.

15. Войталюк, С. В. (2023f). Орфографічна компетенція – невід’ємний складник писемного мовлення студента-полоніста. *The 4th International scientific and practical conference “Challenges of science and education”* (December 11–13, 2023). Berlin: MDPC Publishing, 335–340.

16. Войталюк, С. В. (2023b). Роль пунктуації у процесі викладання польської мови як іноземної. *Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика, 14*, Хмельницький, 83–89.

17. Войталюк, С. В. (2023c). Правописна грамотність як основа професійної компетентності майбутнього вчителя польської мови. *Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи: матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Хмельницький, 19–20 жовтня 2023 р.). Хмельницький: ХНУ, 45–46.

18. Войталюк, С. В. (2023e). Методичні аспекти формування орфографічних умінь на заняттях із дисципліни «Орфографічний практикум польської мови». *Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика, 13*, Хмельницький, 22–27.

19. Войталюк, С. В. (2024d). Метод проєктів у формуванні правописної компетентності студентів-полоністів. *Actual problems of modern science: monograph*. Bydgoszcz: Kazimierz Wielki University, 994–1001.

20. Войталюк, С. В. (2024f). Лінгводидактичні підходи у формуванні правописної компетентності майбутніх учителів польської мови. *Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика*, 15, Хмельницький, 52–58.

21. Войталюк, С. В. (2024e). Використання освітніх ресурсів на заняттях з польської та української мов. *Матеріали XIII Міжнародного науково-методологічного Інтернет-семінару*. Київ–Хмельницький, 40–41.

22. Войталюк, С. В. (2024g). Культурологічні аспекти перекладу спеціалізованих (юридичних) текстів. *Арватівські читання–2024: збірник матеріалів Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції* (17 травня 2024 року). Ніжин, 116–117.

23. Войталюк, С. В. (2024c). Когнітивний потенціал тексту у процесі викладання дисципліни «Орфографічний практикум польської мови». *Матеріали VII Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції*. Кам'янець-Подільський, 33–36.

24. Войталюк, С. В. (2024b). Зміцнення практичних навичок як невід'ємна частина формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів. *Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Культурно-історичні виміри сучасної славістики»*. Кам'янець-Подільський, 31–34.

25. Войталюк С.В. (2025e). Розвиток міжкультурної комунікативної компетентності філологів-полоністів в умовах гуманітарного співробітництва України та Європейського Союзу. *The 8th International scientific and practical conference “Future of science: innovations and perspectives”* (June 16-18, 2025) SSPG Publish, Stockholm, Sweden, 222–226. ISBN 978-91-87224-03-4

26. Войталюк, С. В. (2025c). Актуальні стратегії формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів у процесі фахової підготовки. *Збірник матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми дискурсології, перекладознавства та методики*

викладання» (до 125-річчя Національного університету «Запорізька політехніка»). Запоріжжя, 371–373.

27. Войталюк, С. В. (2026b) Формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів у контексті сучасної слов'янської глоттодидактики. *Збірник матеріалів II Міжнародна науково-практична конференція «Спільне і відмінне у філологічній картині світу слов'ян» in memory проф. Миколи Лесюка*. Івано-Франківськ, 135–138.

Опубліковані праці, що додатково відображають наукові результати дисертації

28. Войталюк, С. В. (2022e). Емоційні характеристики фразеологічних одиниць з соматичним компонентом у романі Генрика Сенкевича «Хрестоносці». *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*, (23), 24–28.

29. Войталюк, С. В. (2022f). *Сучасна польська мова. Морфологія: методичні вказівки до практичних занять для студентів спеціальності «Середня освіта (Мови і літератури (польська, українська))»*. Хмельницький національний університет.

30. Войталюк, С. В. (2022g). *Сучасна польська мова. Морфологія: Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти заочної форми навчання спеціальності 014. 028 «Середня освіта. Мова та література (польська, українська))»*. Хмельницький національний університет.

31. Войталюк, С. В. (2022h). *Теорія і практика перекладу. Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти заочної форми навчання спеціальності 014. 02 «Середня освіта. Мова та література (польська, українська))»*. Хмельницький національний університет.

32. Войталюк, С. В. (2025d). *Навчальна перекладацька практика: програма та методичні рекомендації для здобувачів першого (бакалаврського)*

рівня вищої освіти спеціальності В11 «Філологія (за спеціалізаціями)».
Хмельницький національний університет.

33. Торчинська, Н. М., Войталюк, С. В., & Шаховал, З. І. (2025e). *Курсова робота з теорії і практики перекладу: методичні вказівки до написання курсових робіт здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за ОП «Польська мова і література, друга мова – англійська».* Хмельницький національний університет.

ABSTRACT

Voitaliuk S. V. Formation of Foreign Language Competence of Future Philologists-Polonists in the Process of Professional Training. – Qualifying scientific paper on the rights of a manuscript.

Thesis on obtaining a scientific degree of PhD in Pedagogics on a specialty 011 Educational, Pedagogical Sciences. – Khmelnytskyi National University, Khmelnytskyi, 2026.

The dissertation provides a theoretical generalization and addresses the scientific task of preparing future philologists-polonists in the process of professional training for the formation of foreign language competence.

In the first chapter – “Theoretical Foundations of the Formation of Foreign Language Competence of Future Philologists-Polonists in the Process of Professional Training” – scientific approaches established in Ukrainian and foreign pedagogical, linguodidactic, and methodological thought regarding the formation of foreign language competence of future philologists-polonists are investigated and generalized. A comprehensive theoretical analysis of the current state of research on this problem is conducted within the context of modern Euro-integration processes, the development of Ukrainian-Polish educational cooperation, and the increasing requirements for the professional training of philological specialists.

The theoretical and methodological principles of forming foreign language competence as a complex integrative formation that combines linguistic knowledge,

speech skills, socio-cultural awareness, and the strategic and reflective abilities of an individual are clarified. Based on the analysis of scientific sources, the relationship between the concepts of “competence”, “foreign language communicative competence”, “foreign language professional competence”, and “foreign language competence of a philologist” is specified, allowing for the conceptualization of the author's understanding of the foreign language competence of a future philologist-polonist as a core component of their professional training.

It is substantiated that the foreign language competence of future philologists-polonists is formed in a specific linguistic environment conditioned by the close genetic relationship between the Ukrainian and Polish languages, which simultaneously acts as a factor of both positive transfer and persistent interlinguistic interference. In this context, the necessity for the purposeful development of linguistic reflection, strategic competence, and the capacity for conscious linguistic self-control during the professional training of polonist students is proved.

This section outlines the specific features of foreign language professional training for future philologists-polonists in higher education institutions of Ukraine and the Republic of Poland. Based on a comparative analysis of educational and professional programs for bachelor's degrees in philology, common and divergent approaches to the formation of foreign language competence are identified. Their advantages and limitations are determined considering the linguodidactic status of Polish as a foreign language within the Ukrainian educational space.

The theoretical generalizations made in the first chapter serve as a conceptual foundation for the subsequent definition of the structural components of foreign language competence of future philologists-polonists, the substantiation of pedagogical conditions for its formation, and the development of organizational and methodological support for this process, which became the subject of analysis in the following chapters of the dissertation research.

The second chapter – “Organizational and Methodological Foundations of the Formation of Foreign Language Competence of Future Philologists-Polonists in the Process of Professional Training” – develops and scientifically substantiates the

organizational and methodological principles for forming the foreign language competence of future philologists-polonists during their professional training. Based on the generalization of theoretical propositions and the results of analyzing scientific approaches to structuring foreign language competence, an original structural-functional model is defined. This model reflects the holistic nature of the phenomenon under study and accounts for the specifics of professional training in Polish philology.

The chapter provides a substantiation of the component structure of foreign language competence for future philologists-polonists, which includes motivational-value, cognitive-linguistic, communicative-activity, and reflexive-regulatory components. It is proven that their interconnection and interdependence ensure a gradual and systemic formation of students' ability to effectively use the Polish language in academic, scientific, and professional activities. The proposed structural-component model serves as a methodological basis for determining the criteria and levels of foreign language competence proficiency.

Based on the analysis of scientific sources and considering the specifics of professional training for future philologists-polonists, a system of criteria for the formation of foreign language competence (motivational, cognitive, communicative, and reflexive) is established and specified through relevant indicators. The levels of foreign language competence formation (elementary, intermediate, sufficient, high) are identified, reflecting the degree of integration of motivational, knowledge-based, speech, and reflexive-regulatory elements, correlating with Common European approaches to language proficiency assessment.

Furthermore, the chapter substantiates the pedagogical conditions for forming the foreign language competence of future philologists-polonists during professional training. These conditions are aimed at increasing motivation for mastering the Polish language, systematizing linguistic and professionally oriented knowledge, developing communicative and speech skills, and forming the capacity for reflexive self-control of foreign language activities. It is established that the implementation of the defined set of pedagogical conditions within the framework of the proposed

model ensures the integrity and effectiveness of the process of forming foreign language competence in future philologists-polonists.

The generalization of the results of the second chapter provided a methodical basis for organizing the pedagogical experiment, defining diagnostic tools, and for the subsequent experimental verification of the effectiveness of the developed model for forming foreign language competence, as presented in the next chapter of the dissertation research.

The third chapter of the dissertation – “Research and Experimental Work on the Formation of Foreign Language Competence of Future Philologists-Polonists in the Process of Professional Training” – presents the organization, progress, and results of the pedagogical experiment aimed at verifying the effectiveness of the developed structural-functional model and the identified pedagogical conditions. The research work was carried out in three stages: diagnostic (ascertaining), formative, and summative (final). Criteria, indicators, and levels of foreign language competence formation were determined; control and experimental groups were formed; and diagnostic tools and methods for statistical verification of results were substantiated. At the diagnostic stage, it was established that the intermediate and elementary levels of foreign language competence predominated in both the control and experimental groups. Specifically, in the experimental group, the high level was 9.28%, the sufficient level was 18.56%, the intermediate level was 25.77%, and the elementary level was 46.39%. In the control group, the corresponding figures were 8.33%, 19.79%, 23.96%, and 47.92%. The obtained data confirmed the homogeneity of the sample, which was further verified using Pearson’s chi-squared (χ^2) test.

The formative stage involved the systemic implementation of the defined pedagogical conditions: fostering positive motivation for learning the Polish language by immersing students in a professionally oriented and intercultural environment; updating and improving the content of syllabi based on a practice-oriented approach, taking into account the specifics of closely related bilingualism and the overcoming of interlinguistic interference; using innovative forms, methods, techniques, and tools for teaching the Polish language to activate linguistic

reflection, develop speech self-control, and neutralize the negative impact of interlinguistic (including digital) interference. Within this stage, the author's complex of exercises was integrated, elective academic disciplines were introduced, and contrastive and corrective approaches, as well as digital educational resources, were utilized. The final assessment demonstrated a distinct positive trend in the experimental group. The proportion of students with a high level increased to 29.90% and those with a sufficient level to 32.99%, while the elementary level decreased to 13.40%. In the control group, changes were insignificant: the high level rose to 10.42%, and the elementary level remained at 44.79%. The results were confirmed by methods of mathematical statistics, which proved the reliability of the recorded changes. Thus, the experimental verification proved the effectiveness of implementing the developed model and pedagogical conditions for the formation of foreign language competence in future philologists-polonists.

The scientific novelty of the obtained research results lies in the following: *for the first time*, the pedagogical conditions for the formation of foreign language competence of future Polish philologists in the process of professional training have been identified and scientifically substantiated (formation of positive motivation to learn the Polish language through immersing students in a professionally oriented and intercultural environment; updating and improving the content of curricula on the basis of a practice-oriented approach taking into account the specifics of closely related bilingualism and overcoming interlanguage interference; the use of innovative forms, methods, techniques and means of teaching the Polish language in order to activate linguistic reflection, develop speech self-control and neutralize the negative impact of interlanguage (including digital) interference); *developed* a model for the formation of foreign language competence of future Polish philologists that integrates target, methodological, content-organizational and result-diagnostic blocks; *specified* the component structure of foreign language competence of future Polish philologists (motivational-value, cognitive-linguistic, communicative-activity, reflexive-regulatory), the criteria of its formation (motivational, cognitive, communicative, reflexive), as well as the corresponding indicators and levels of

formation (elementary, intermediate, sufficient, high); *clarified* the essence of the concept “foreign language competence of a Polish philologist”; *improved* the content of professional training of future Polish philologists through the introduction of updated modules of professional disciplines and the author’s elective courses (“Orthographic Practicum of the Polish Language”, “Practicum on the Correction of Lexical-Semantic Interference”), as well as through the integration of the author’s complex of corrective exercises into the structure of practical courses; *further developed* theoretical-methodological and technological aspects of teaching Polish as a foreign language in the Ukrainian educational space, particularly in the application of digital platforms, authentic media materials, educational projects and the modelling of professionally oriented communicative situations in the process of future philologists-polonists.

Practical significance of the obtained research results is substantiated by the development, testing, and implementation of educational and methodological support for forming the foreign language competence of future philologists-polonists. Specifically, the content of the compulsory disciplines “Modern Polish Language”, “Practical Course of the Polish Language”, “Theory and Practice of Translation”, and “Conversation Practicum of the Polish Language” has been updated by integrating contrastive analysis of linguistic phenomena, authentic texts, media materials, and the author's complex of corrective exercises aimed at overcoming interlinguistic interference.

The author's elective courses have been developed and implemented: “Practicum on the Correction of Lexical-Semantic Interference” (for first-cycle/bachelor's students; Khmelnytskyi National University Moodle environment: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=10267>) and “Orthographic Practicum of the Polish Language” (for second-cycle/master's students; Khmelnytskyi National University Moodle environment: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=8972>), the content of which is focused on the systematic formation of speech normativity, the development of reflexive speech analysis, and the neutralization of interlinguistic transfer.

The research materials can be utilized in updating educational and professional programs for philologists-polonists, developing syllabi for academic disciplines, electronic courses, and educational-methodological support for Polish as a foreign language.

Keywords: foreign language competence; future philologists-polonists; professional training; Polish as a foreign language; interlinguistic interference; linguistic reflection; professionally oriented training.

LIST OF AUTHOR'S PUBLICATIONS

Publications that reflect the main findings of the thesis

1. Voitaliuk, S. V., & Raniuk, O. P. (2021a). Formuvannia fonetychnoi kompetentnosti na zaniattiakh z dystsypliny «Suchasna polska mova» [Formation of phonetic competence in the classes of the discipline “Modern Polish Language”]. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. V. Hnatiuka. Serii: Pedahohika* [Scientific Notes of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Series: Pedagogy], (1), 116–122. <https://doi.org/10.25128/2415-3605.21.1.14>

2. Horiachok, I. V., & Voitaliuk, S. V. (2022a). Vykorystannia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii u protsesi vykladannia filolohichnykh dystsyplin dlia studentiv-polonistiv [The use of information and communication technologies in the process of teaching philological disciplines for students of Polish studies]. *Naukovi zapysky. Serii: Pedahohichni nauky. Kropyvnytskyi: RVV TSDPU im. V. Vynnychenka* [Scientific Notes. Series: Pedagogical Sciences. Kropyvnytskyi: Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University], 205, 84–90. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2022-1-205-84-90>

3. Voitaliuk, S. V. (2023a). Riven pravopysnoi kompetentnosti u studentiv-polonistiv pislia vyvchennia dystsypliny «Praktychnyi kurs polskoi movy» [The level of spelling competence among students of Polish studies after studying the discipline “Practical Course of the Polish Language”]. *Nauka i tekhnika sohodni*.

Seriia «Pedahohika» [Science and Technology Today. Series: Pedagogy], 14 (28), Kyiv, 357–368. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-14\(28\)-357-367](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-14(28)-357-367)

4. Voitaliuk, S. V. (2024a). Pedahohichni umovy formuvannia inshomovnoi kompetentnosti maibutnikh filolohiv-polonistiv [Pedagogical conditions for the formation of foreign language competence of future philologists-polonists]. *Naukovi zapysky. Seriia: Pedahohichni nauky. Kropyvnytskyi: Tsentralnoukrainskyi derzhavnyi universytet imeni Volodymyra Vynnychenka* [Scientific Notes. Series: Pedagogical Sciences. Kropyvnytskyi: Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University], 216, 134–141. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-216-134-141>

5. Podlevska, N. V., & Voitaliuk, S. V. (2025a). Vzaiemozviazok inshomovnoi kompetentnosti ta mizhkulturnoi komunikatsii u pidhotovtsi maibutnoho filoloha-polonista [Interconnection of foreign language competence and intercultural communication in the training of a future philologist-polonist]. *Acta Paedagogica Volynienses*, 3, 115–123. <https://doi.org/10.32782/apv/2025.3.17>

6. Voitaliuk, S. V. (2025b). Formuvannia inshomovnoi kompetentnosti maibutnikh filolohiv-polonistiv yak pedahohichna problema [Formation of foreign language competence of future philologists-polonists as a pedagogical problem]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk* [Current Issues of the Humanities], 84, 283–289. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/84-1-40>

7. Voitaliuk, S. V. (2026a). Systema vprav ta zavdan dlia formuvannia inshomovnoi kompetentnosti maibutnikh filolohiv-polonistiv u protsesi fakhovoi pidhotovky [The system of exercises and tasks for the formation of foreign language competence of future philologists-polonists in the process of professional training]. *Visnyk nauky ta osvity* [Bulletin of Science and Education], 1 (43), 1679–1691. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1\(43\)-1679-1691](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-1679-1691)

Publications that confirm the approbation of the thesis findings

8. Voitaliuk, S. V. (2021c). Formuvannia hramatychnykh navychok na zaniattiakh iz dystsypliny «Praktychnyi kurs polskoi movy» [Formation of grammar skills in the classes of the discipline “Practical Course of the Polish Language”].

Slavistychni studii: linhvistyka, literaturoznavstvo, dydaktyka [Slavic Studies: Linguistics, Literary Studies, Didactics], 10, Khmelnytskyi, 36–39.

9. Voitaliuk, S. V. (2021d). Vykorystannia novitnikh tekhnolohii dlia pokrashchennia audytornoï diialnosti na zaniattiakh z vyvchennia dystsypliny «Praktychnyi kurs polskoi movy» [The use of the latest technologies to improve classroom activities in the classes of the discipline “Practical Course of the Polish Language”]. *Slavistychni studii: linhvistyka, literaturoznavstvo, dydaktyka* [Slavic Studies: Linguistics, Literary Studies, Didactics], 9, Khmelnytskyi, 50–54.

10. Voitaliuk, S. V. (2021b). Problema mizhmovnykh omonimiv u protsesi vykladannia polskoi movy yak inozemnoi ukrainomovnym studentam [The problem of interlanguage homonyms in the process of teaching Polish as a foreign language to Ukrainian-speaking students]. *The 8th International scientific and practical conference “World science: problems, prospects and innovations”* (April 21–23, 2021). Toronto: Perfect Publishing, 323–328.

11. Voitaliuk, S. V. (2022b). Dziedzictwo Potockich w Stanisławowie [The Potocki Heritage in Stanislaviv]. *Polonistyka na Podilli: almanakh kafedry slov’ianskoi filolohii (elektronne vydannia)* [Polish Studies in Podillia: Almanac of the Department of Slavic Philology (electronic edition)], Khmelnytskyi, 12–18.

12. Voitaliuk, S. V., & Raniuk, O. P. (2022d). Robota z tekstom na zaniattiakh z dystsypliny «Suchasna polska mova» [Working with text in the classes of the discipline “Modern Polish Language”]. *Slavistychni studii: linhvistyka, literaturoznavstvo, dydaktyka* [Slavic Studies: Linguistics, Literary Studies, Didactics], 11, Khmelnytskyi, 188–194.

13. Voitaliuk, S. V. (2022c). Osnovni pryntsypy navchannia orfohrafii polskoi movy v zakladakh osvity [Basic principles of teaching Polish spelling in educational institutions]. *The 8th International scientific and practical conference “Modern science: innovations and prospects”* (May 1–3, 2022). Stockholm: SSPG Publish, 244–248.

14. Voitaliuk, S. V. (2023d). Orhanizatsiia samostiinoi roboty studentiv z dystsypliny «Orfohrafichniy praktykum polskoi movy» [Organization of students'

independent work in the discipline “Orthographic Practicum of the Polish Language”]. *The 4th International scientific and practical conference “Topical aspects of modern scientific research”* (December 21–23, 2023). Tokyo: CPN Publishing Group, 402–404.

15. Voitaliuk, S. V. (2023f). Orfohrafichna kompetentsiia – nevid’iemnyi skladnyk pysemnoho movlennia studenta-polonista [Orthographic competence as an integral component of the written speech of a student of Polish studies]. *The 4th International scientific and practical conference “Challenges of science and education”* (December 11–13, 2023). Berlin: MDPC Publishing, 335–340.

16. Voitaliuk, S. V. (2023b). Rol punktuatsii u protsesi vykladannia polskoi movy yak inozemnoi [The role of punctuation in the process of teaching Polish as a foreign language]. *Slavistychni studii: linhvistyka, literaturoznavstvo, dydaktyka* [Slavic Studies: Linguistics, Literary Studies, Didactics], 14, Khmelnytskyi, 83–89.

17. Voitaliuk, S. V. (2023c). Pravopysna hramotnist yak osnova profesiinoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia polskoi movy [Spelling literacy as the basis of the professional competence of a future Polish language teacher]. *Profesiine stanovlennia osobystosti: problemy i perspektyvy: materialy XII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* [Professional Formation of Personality: Problems and Prospects: Materials of the XII International Scientific and Practical Conference] (Khmelnytskyi, October 19–20, 2023). Khmelnytskyi: KhNU, 45–46.

18. Voitaliuk, S. V. (2023e). Metodychni aspekty formuvannia orfohrafichnykh umin na zaniattiakh iz dystsypliny «Orfohrafichnyi praktykum polskoi movy» [Methodological aspects of the formation of spelling skills in the classes of the discipline “Orthographic Practicum of the Polish Language”]. *Slavistychni studii: linhvistyka, literaturoznavstvo, dydaktyka* [Slavic Studies: Linguistics, Literary Studies, Didactics], 13, Khmelnytskyi, 22–27.

19. Voitaliuk, S. V. (2024d). Metod proektiv u formuvanni pravopysnoi kompetentnosti studentiv-polonistiv [Project method in the formation of spelling competence of students of Polish studies]. *Actual problems of modern science: monograph*. Bydgoszcz: Kazimierz Wielki University, 994–1001.

20. Voitaliuk, S. V. (2024f). Lihvodydaktychni pidkhody u formuvanni pravopysnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv polskoi movy [Linguodidactic approaches in the formation of spelling competence of future Polish language teachers]. *Slavistychni studii: lnhvistyka, literaturoznnavstvo, dydaktyka* [Slavic Studies: Linguistics, Literary Studies, Didactics], 15, Khmelnytskyi, 52–58.

21. Voitaliuk, S. V. (2024e). Vykorystannia osvutnikh resursiv na zaniattiakh z polskoi ta ukrainskoi mov [The use of educational resources in Polish and Ukrainian language classes]. *Materialy XIII Mizhnarodnoho naukovo-metodolohichnoho Internet-seminaru* [Materials of the XIII International Scientific and Methodological Internet Seminar]. Kyiv–Khmelnytskyi, 40–41.

22. Voitaliuk, S. V. (2024g). Kulturolohichni aspekty perekladu spetsializovanykh (iurydychnykh) tekstiv [Culturological aspects of translation of specialized (legal) texts]. *Arvativski chytannia–2024: zbirnyk materialiv Vseukrainskoi studentskoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii* [Arvat Readings–2024: Collection of Materials of the All-Ukrainian Student Scientific and Practical Internet Conference] (May 17, 2024). Nizhyn, 116–117.

23. Voitaliuk, S. V. (2024c). Kohnityvnyi potentsial tekstu u protsesi vykladannia dystsypliny «Orfografichnyi praktykum polskoi movy» [Cognitive potential of text in the process of teaching the discipline “Orthographic Practicum of the Polish Language”]. *Materialy VII Vseukrainskoi naukovo Internet-konferentsii* [Materials of the VII All-Ukrainian Scientific Internet Conference]. Kamianets-Podilskyi, 33–36.

24. Voitaliuk, S. V. (2024b). Zmitsnennia praktychnykh navychok yak nevid’iemna chastyna formuvannia inshomovnoi kompetentnosti maibutnikh filolohiv-polonistiv [Strengthening practical skills as an integral part of the formation of foreign language competence of future philologists-polonists]. *Materialy II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Kulturno-istorychni vymiry suchasnoi slavistyky»* [Materials of the II International Scientific and Practical Conference "Cultural and Historical Dimensions of Modern Slavic Studies"]. Kamianets-Podilskyi, 31–34.

25. Voitaliuk, S. V. (2025e). Rozvytok mizhkulturnoi komunikatyvnoi kompetentnosti filolohiv-polonistiv v umovakh humanitarnoho spivrobitnytstva Ukrainy ta Yevropeiskoho Soiuzu [Development of intercultural communicative competence of philologists-polonists in the conditions of humanitarian cooperation between Ukraine and the European Union]. *The 8th International scientific and practical conference "Future of science: innovations and perspectives"* (June 16–18, 2025). SSPG Publish, Stockholm, Sweden, 222–226. ISBN 978-91-87224-03-4.

26. Voitaliuk, S. V. (2025c). Aktualni stratehii formuvannia inshomovnoi kompetentnosti maibutnikh filolohiv-polonistiv u protsesi fakhovoi pidhotovky [Current strategies for the formation of foreign language competence of future philologists-polonists in the process of professional training]. *Zbirnyk materialiv I Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Aktualni problemy dyskursolohii, perekladoznavstva ta metodyky vykladannia»* [Collection of Materials of the I International Scientific and Practical Conference "Actual Problems of Discourse Studies, Translation Studies and Teaching Methods"]. Zaporizhzhia, 371–373.

27. Voitaliuk, S. V. (2026b). Formuvannia inshomovnoi kompetentnosti maibutnikh filolohiv-polonistiv u konteksti suchasnoi slov'ianskoi hlottodydaktyky [Formation of foreign language competence of future philologists-polonists in the context of modern Slavic glottodidactics]. *Zbirnyk materialiv II Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia «Spilne i vidminne u filolohichnii kartyni svitu slov'ian» in memoriam prof. Mykoly Lesiuka* [Collection of Materials of the II International Scientific and Practical Conference "Common and Different in the Philological Worldview of Slavs" in memoriam of Prof. Mykola Lesiuk]. Ivano-Frankivsk, 135–138.

Publications that additionally reflect scientific results of the thesis

28. Voitaliuk, S. V. (2022e). Emotsiini kharakterystyky frazeolohichnykh odynyt z somatychnym komponentom u romani Henryka Senkevycha «Khrestonosti» [Emotional characteristics of phraseological units with a somatic component in Henryk Sienkiewicz's novel "The Knights of the Cross"]. *Aktualni*

problemy filologii ta perekladoznavstva [Current Issues of Philology and Translation Studies], (23), 24–28.

29. Voitaliuk, S. V. (2022f). Suchasna polska mova. Morfolohiia: metodychni vkazivky do praktychnykh zaniat dlia studentiv spetsialnosti «Serednia osvita (Movy i literatury (polska, ukrainska))» [Modern Polish Language. Morphology: methodological instructions for practical classes for students of the specialty “Secondary Education (Languages and Literatures (Polish, Ukrainian))”]. Khmelnytskyi National University.

30. Voitaliuk, S. V. (2022g). Suchasna polska mova. Morfolohiia: Metodychni rekomendatsii do vykonannia kontrolnykh robot dlia zdobuvachiv pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity zaочноi formy navchannia spetsialnosti 014. 028 «Serednia osvita. Mova ta literatura (polska, ukrainska))» [Modern Polish Language. Morphology: Methodological recommendations for performing control works for applicants of the first (bachelor's) level of higher education of correspondence form of study, specialty 014.028 “Secondary Education. Language and Literature (Polish, Ukrainian)”]. Khmelnytskyi National University.

31. Voitaliuk, S. V. (2022h). Teoriia i praktyka perekladu. Metodychni rekomendatsii do vykonannia kontrolnykh robot dlia zdobuvachiv pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity zaочноi formy navchannia spetsialnosti 014. 02 «Serednia osvita. Mova ta literatura (polska, ukrainska))» [Theory and Practice of Translation. Methodological recommendations for performing control works for applicants of the first (bachelor's) level of higher education of correspondence form of study, specialty 014.02 “Secondary Education. Language and Literature (Polish, Ukrainian)”]. Khmelnytskyi National University.

32. Voitaliuk, S. V. (2025d). Navchalna perekladatska praktyka: prohrama ta metodychni rekomendatsii dlia zdobuvachiv pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity spetsialnosti 035 «Filolohiia (za spetsializatsiiamy))» [Educational translation practice: program and methodological recommendations for applicants

of the first (bachelor's) level of higher education, specialty 035 “Philology (by specializations)”]. Khmelnytskyi National University.

33. Torchynska, N. M., Voitaliuk, S. V., & Shakhoval, Z. I. (2025e). Kursova robota z teorii i praktyky perekladu: metodychni vказivky do napysannia kursovykh robot zdobuvachamy vyshchoi osvity pershoho (bakalavrskoho) rivnia za OP «Polska mova i literatura, druha mova – anhliiska» [Coursework in theory and practice of translation: methodological instructions for writing courseworks by applicants of the first (bachelor's) level of higher education under the EP “Polish Language and Literature, Second Language – English”]. Khmelnytskyi National University.